
Streszczenie doktoratu „Poznanie metafizyczne a argumentacja na istnienie Boga w ujęciu M.A. Krąpca” ks. dra hab. Bogdana Bakiesa

Łódzkie Studia Teologiczne 20, 385-386

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kwentne oraz środowiska rodzinne rozpieszczające. Nie spotkano natomiast rodzin nieprzychylnych dziecku, ani też rodzin obojętnych wobec dziecka.

Fragmety rozprawy ukazały się drukiem, np. *Rodzina jako środowisko wychowawcze*, „Wiadomości Diecezjalne Łódzkie”, 1977, nr 11–12, s. 250–270; *Poprawność i błąd w pedagogii rodziny wielkomięskiej*, w: *Studia teologiczne*, red. E. Kopeć, M. Rusecki, Lublin 1979, s. 187–198.

STRESZCZENIE DOKTORATU

POZNANIE METAFIZYCZNE A ARGUMENTACJA NA ISTNIENIE BOGA W UJĘCIU M.A. KRĄPCA

KS. DRA HAB. BOGDANA BAKIESA

Praca niniejsza została przygotowana pod kierunkiem biskupa Bohdana Bejze na Wydziale Filozofii Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Obroniona w maju 1976 r., jej recenzentami byli ks. prof. Kazimierz Kłusak (ATK) i ks. prof. Stanisław Kamiński (KUL).

Zagadnienie istnienia i natury Boga są współcześnie poruszane głównie na gruncie irracjonalizmu albo racjonalizmu scjentyistycznego. Warto zatem prześledzić koncepcję, która nie przyjmując postulatów tego ostatniego, nie chce jednocześnie w poznaniu Boga rezygnować z racjonalności. Jej autorem jest wybitny polski tomista Mieczysław A. Krąpiec reprezentujący egzystencjalną wersję tomizmu. Dowód na istnienie Boga, skonstruowany przez Krąpcę na podstawach wyznaczonych przez egzystencjalną teorię bytu, jest powtórzeniem argumentacji św. Tomasza zawartej w czwartej „drodze”. Oparty jednak na przepracowanej przez Krąpcę teorii transcendentaliów, teorii analogii i sprecyzowanym punkcie wyjścia filozofii bytu, uzyskał w jego interpretacji nowe oświetlenie.

Według Krąpcę, aby zagwarantować poznaniu filozoficznemu realizm, należy pierwotnym doświadczeniu filozoficznym uchwycić istnienie bytu, czyli wydać sądy egzystencjalne typu „coś jest”. W ten sposób gwarantujemy filozofii neutralny punkt wyjścia, ponieważ stwierdzając, że coś jest, nie przesądzamy, jakie to „coś” jest. Po drugie, od początku wprowadzamy istnienie w obręb badań filozoficznych, których przedmiotem jest byt jako istniejący, badany w aspekcie istnienia. Dlatego problem istnienia Boga może zostać na takim gruncie prawomocnie postawiony. Analiza sądów egzystencjalnych, tzw. separacja, prowadzi do stwierdzenia, że byty składają się z dwóch elementów: istoty (treści) i istnienia. To ostatnie jest tym elementem bytu, który go urealnia (czyni rzeczywistym). Ponieważ jednak istnienie bytów jest utracane (byty są przygodne), stąd zasadne staje się pytanie o pochodzenie w bycie urealniającego go istnienia. Narzucająca

się odpowiedź, że byty wzajemnie udzielają sobie istnienia, jest nie do przyjęcia. Byty przygodne mogą na siebie oddziaływać wyłącznie treściami. Gdyby byt przygodny otrzymywał istnienie od innego bytu przygodnego, to trzeba by pytać o przyczynę istnienia tego ostatniego. I tak w nieskończoność bez uzyskania odpowiedzi o rację istnienia bytów. Pozostaje przyjąć, że ostateczną racją istnienia bytów przygodnych jest Byt, będący Czystym Istnieniem, istniejącym w samym sobie, czyli Bytem Koniecznym, w religii zwany Bogiem. Zaprzeczenie istnienia takiego Bytu pociągałoby konieczność zanegowania istnienia bytów przygodnych, co jest sprzeczne z doświadczeniem. Charakter argumentacji na istnienie Boga wskazuje, że słusznie filozofia Boga utożsamiana jest przez Krąpca z filozofią bytu (metafizyka ogólna) lub przynajmniej stanowi jej część. Krąpiec zatem nie stawia sobie zadania rozwiązania problemu istnienia Boga. Rolę filozofa widzi w wyjaśnianiu otaczającej go rzeczywistości. I dopiero w trakcie jej obiektywnego poznawania może wyłonić się potrzeba przyjęcia Bytu Koniecznego jako ostatecznie wyjaśniającego fakt istnienia bytów, które nie mają racji istnienia w sobie.

STRESZCZENIE DOKTORATU
KOŚCIELNA DZIAŁALNOŚĆ
ARCYBISKUPA I PRYMASA JANA ŁASKIEGO
KS. DRA STANISŁAWA GRADA

Praca obroniona w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie 10 maja 1976 r. Promotorem pracy był o. prof. hab. Hieronim Eugeniusz Wyczawski.

Postać prymasa Jana Łaskiego (1456–1531) budziła zainteresowanie historyków. Żył on na przełomie dwóch epok – średniowiecza i czasów nowożytnych. Przez 7 lat (1503–1510) pełnił najwyższy urząd w państwie – kanclerza wielkiego koronnego, a następnie był prymasem Królestwa Poleskiego i arcybiskupem gnieźnieńskim przez 21 lat. Ten właśnie okres jego kierowania Kościołem w Polsce stał się tematem omawianej dysertacji. Działalność kościelna arcybiskupa Jana Łaskiego przypadała na bardzo trudne czasy. Były to ostatnie lata okresu przedreformacyjnego i pierwsze lata po wystąpieniu Marcina Lutra.

Rządy w archidiecezji obejmował nowy Prymas w atmosferze zawiści, wynikającej z jego wcześniejszej działalności politycznej na dworze monarchy polskiego. Nie od razu też zrezygnował z tej działalności, nadal wypełniał zadania zlecane mu przez króla, m.in. broniąc spraw monarchy na Soborze Lateraneńskim V czy organizując wyprawę przeciwko Turkom.